

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XVI. De Dei visione plura explicantur, maximè quid in Deo visuri
sumus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

QUæ omnia meritò nos impellant, ut suis quisque oculis quotidie concionetur in hunc ferè modum: O mei oculi, avertite vos ab omnibus, quæ periculosa vobis aut noxia occurrunt. *Adhuc enim modicum aliquantulumque, qui venturus est venit & non tardabit.* Tunc omnis voluptas saluberrimè jam subtrahita fenore millesimo redibit; res creatas omnes in Deo videbitis. Ne quæso in fallas vos oblectationes præcipitate: Differre paullulum cupiditates vestras, & brevè Voluptatis Oceanum in cælo habebitis, in quo suavissimè natabitis æternum. O mei oculi, cavete dum evolutis, ne sicut columbæ seducamini! Sunt prata floribus picta, sunt agri segete copiosè fertiles, qui invitant ut illuc pabulum evoleris. Attendite, cavete, latet anguis in herba, accipiter superne volitans, in vos collineat. Dulce malum, sed grande incautis imminet. Quid vultis videre, quod non licet habere? Fucata rerum species fallit, humana forma blanditur in mortem. Rex David hoc expertus est; idem mille alii experti sunt. Longè tutius est, penitus non videre noxia, quàm videre cautè. Oculi tunc verè cauti sunt, cum sanctè clausi sunt.

Elias vates, primus Anachoretarum parens, cui pro domo specus erat, mox ut delicias cælestes summis velut labris gustavit, sensuum fenestras clausit, os, oculos, vultumque totum pallio cooperuit.

Silvanus Abbas, cum prolixè preces finiisset, manus oculis opponens, sic eos allocutus est: O mei oculi, diem vobis negari permittite. Claudamus has valvas, quæ vix unquam sine periculo patent. Nihil est in Orbe terrarum, nihil est quod visu dignum sit. Quidquid ostentat terra, modicum; vile, nihil est ad cælum. In cælo magna, pulchra, æterna sunt. Illic abundabimus: Videbimus Deum.

Hic ego animi puritatem monstro: *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Puritas animi pretium est ad æternum hoc spectaculum emendum. Huic Puritati obtinendæ nihil cogitatis, nec magis necessarium est, quàm omni mortalium voluptati promptissimè valedicere, nam eam illic cum fenore millecuplo recepturi voluptatibus longè maximis cumulabimur.

Hic grande quid dixero. Si tantis cæli gaudiis, non nisi unicà liceret dieculà, vel horulà frui, rectissimè saperemus, si nihilominus complures annos rigidissimæ virtutis disciplinam amplè asperitum vitæ genus duceremus, ad unicam illam horulam obtinendam. Illud

Aug. tom. 1. quod Augustinus in eam rem assermatissimè dixit, vel l. 3. de libero milites inculcandum est: Tanta est, inquit, pulchritudo, & arb. c. 25. & jucunditas lucis æternæ, ut etiam si non liceret amplius in eâ manere, quàm unus dies morà, propter hoc solum innumerabiles anni hujus vitæ pleni delitiis & circumfluentia temporalium bonorum rectè meritorè contemnerentur. Non enim falso aut

pravo affectu dictum est: Quoniam melior est dies unus in atris tuis super millia. O Beati mundo corde, ut per hoc efficiamini consortes naturæ divinæ!

CAPUT XVI.

De Dei Visione plura explicantur: Maximè Quid in Deo visuri simus.

REFERT Isidorus, in Idumæa fluere fontem, quem Job nominant, quater anno uno colorem variare. Principio quidem pulverulentus fluit ac turbidus: Dein purpuram induit, ut sanguinolentus censeretur possit: Tertio colorem prasinum ac viridem assumit: Denique purus ac limpides meat. Huic fonti non absimilis est humana vita; majorem partem limosa & turbida; nonnumquam sanguine infecta, & cruentis flucti-

Abus: Vix quidquam habet gaudii sine luctu, nec mellis aliquid sine felle: Interim subviridis, vitreusque color, spes vitæ melioris non deest, solatur nos secutura felicitas, annos æternos in mente habemus, ita luctum gaudio mutandum non odimus. Succedit tandem pellucidissimi fontis crystallus, *Agua viva, saliens in vitam æternam.* Hic crystallinus argenteusque fluvius sanguineo-lentum turbidumque rivum extrudit. *Fluminis impetus per sal. 4. 7. latificat civitatem Dei.*

Eo statim momento quo Deum aspiciemus, omne miseriarum ac calamitatum agnien evanescet. De hoc beatissimo Numinis aspectu orli sumus dicere. Explanatum est 1. Quid sit Dei Visio. 2. Visionem Dei caput esse beatitudinis. 3. In quo Dei visio consistat. 4. Quid ab eâ etiamnum excludat. 5. Quomodo ea fiat. Restant explananda sexto loco. Quomodo nos Dei Visio transformet in Deum. Septimo. Quid denique visuri simus in Deo. De postremis duobus nunc differemus.

§. I.

QUOD igitur sexto loco statuimus, est Quà ratione nos Dei Visio in Deum transformet. Ab æterno illo Miraculo divinæ formositatis, quæ profus infinita, inestimabilis, nihil sanè pulchrius est aut formosius animæ beatæ, quæ Deo tam similis, ut non possit esse cum Deo major similitudo. Sed num hoc satis aur capimus, aut credimus? Certe Theologorum illud exploratæ veritatis censendum, quod illi his verbis enuntiant: Beati-major estudo est summa & perfectissima communicatio divinitatis, cuius mens beati est capax. Quemadmodum verò vitreus aquæ caliculus, in dolium vinatum insusus, & colorem vini & odorem induit, sitque planè vinum: sic profus Beati transformabuntur in Deum: similes ei erunt, sicuti est. Tanta enim inter Beatos omnes & Deum erit conjunctio, tanta unio, ut Beati cuiusque anima in Deum, velut in mare immensum se mergant. Atque hinc voluptatum omnium affluxus inenarrabilis, æternus.

Nos ipsos, obsecro, nonnihil circumspectamus, dum hic illi vitæ meliori præcludimus. Heu quàm undequaque afflictis, quàm miseris cooperi, quàm deformati ærumnis & peccatis sumus, quàm perditii demur! Velut umbra & larvæ obimus, semimortui ad mortem tendimus. Verum inter miseriam hanc, & illam felicissimam vitam unicum interest momentum, quod nos subitò miseris & noxis omnibus exoneratos, jam sapientiâ ornatos, jam divitiis & gaudiis plenos, jam bonis omnibus cumulosos super omnes reges veluti Deos Deo simillimos, ad sceptrum & diademata evehet. Hoc Deus nobis in filio velut in prototypo monstravit. Die Parasceves pependit Dei filius in cruce ut latro, imò ut eorum coryphaeus, nam latronum pependit medius, ab omni populo irritus, spinis operatus, tormentis undique confectus, viribus & sanguine exhaustus, ita & mortuus est inter mutuas hostium gratulationes & applausus. Post triduum hic ipse in trabe extinctus ad vitam rediit, paullò post vi suâ in aërem se libravit, cælos penetravit, ad Patris confessum summâ gloriâ receptus. Quales hæc vices, quàmque subitæ mutationes: E cruce in paradysum, è tumulo in cælum. Ita solet Deus; hic Dei mos est, pauperem honestare subitò. Quod enim ostendit in filio, id in usu habet, & in nos etiam exercet. Nam quos præcivir, & prædestinavit conformes fieri imaginis filii sui. Quapropter non turbemur, obsecro, nec adeo indignemur, etsi jam sputis & probris, etsi calcibus in nos elisis premamur: Momento in dignitatem regiam assurgemus, transformabimur in Deum Visione Dei.

§. II. Septi-

§. II.

A indigni sunt; iucundum est oculis supplicii illorum pascere.

Beati videbunt in Deo omnia. Sed hanc vocem, OMNIA, explicatius proponamus.

Principio igitur: Beati omnes in Deo videbunt divinam naturam, & omnes Dei perfectiones, Sapientiam, Bonitatem, Potentiam, Immenritatem, Misericordiam, Iustitiam, Sanctitatem, Pulchritudinem, Aternitatem, & quidquid Perfectionis tribuendum est divinæ naturæ.

Secundò: Videbunt illud sacrosanctæ Trinitatis altissimum arcanum: qui filius à Patre genitus, Spiritus ab utroque processerit; qui una divinitas, una sapientia & Omnipotentia, unum sed interminatum ab æterno lumen, tres tamen sint personæ. Ita videbunt Verbum quod humano se corpore vestivit, humanamque naturam ad infinitam dignitatem exivit. Sic omnia Patientis Christi mysteria clarissimè intuebuntur. Nos in plurimis jam divinamus, & hallucinamur: illi in luce erunt, & errores suos ridebunt. Sic Omnia divini voluminis arcana, interpretationes & explicatus, prædicationes & vaticinia cognoscant. Hæc crediderunt. Est autem prima Fidei merces, videre quod credideris. Quod affirmans Augustinus: *Ibi, ait, videbimus & gaudebit cor nostrum. Nec expressit quid videbimus. Sed quid, nisi Deum? Et omnia illa quæ nunc non videmus, credentes autem pro modico capacitatis humane longe minus quam sunt, atque incomparabiliter cogitamus. Hic creditis, ibi videbitis.*

Tertiò: Videbunt Beati immensam cæli domum, omnesque cæles. Altissimum hoc Numinis palatium tam amœnum & eximie pulchrum est, ut omnes regum tures, & nobilissima queque ædificia præ illo haurundinum niduli & columbaria rectè censeantur. Hic Beatorum singuli universos tam hominum quam Angelorum Ordines cernent; imò quod obstupefendum, non confusam illam hominum & Angelorum multitudinem, sed omnes singillatim tam homines quam Angelos tanquam sibi proximos in oculis habebunt. In terrâ ipsam etiam Imperatorem innumeris nec vident, nec norunt. Alia in cælo ratio est, melioribus illic oculis utitur: nam uti omnes unum, sic unus omnes videbit; alter alterum tanquam semper notissimum familiarissimè noscet. Ita omnibus atque singulis, de omnium ac singulorum numero, de meritis, dignitate, præmiis ac gloriâ liquidissimè constabit.

Quartò: Videbunt ipsos etiam Inferos, & omnia Inferorum tormenta; cernent tam diabolorum, quam omnium damnatorum numerum, cuiusvis malefacta & quomodo ad noxarum modum sua singulis attemperata sint supplicia, certo commensu. Qui gravius peccaverit, acerbius torquebitur. De hoc Beatorum spectaculo Ista: *Vermis eorum, inquit, non morietur, & ignis eorum non exstinguetur. Et erunt usque ad satietatem visionis omni carni.* Ita non tantum supplicii, sed spectaculo ac ludibris æternis sunt expositi; tanquam qui publicis numellis inferti stant omnium ostentui & irrisui.

Quid autem voluptatis est, dixeris, acerbissima tor reorum supplicia spectare? Est sanè, eaque duplex. Prima: spectabant inferos beati non amplius sibi metuentes: Latissimum carmen omnium erit: *Anima nostra crepta est de laqueo venantium: laqueus contritus est, & nos liberati sumus.* Pro se quique insultans Orco: Non glories, dicit, me amplius. Eripuit Deus animam meam à morte, oculos meos à lacrymis, pedes meos à lapsu. Id triumphæ. Altera. Suos, Deique capitales hostes cernent mediis flammis ardere. Non est apud nos majus, sed nec exitiosius gaudium, quam letalem hostem in arumnis cernere. Nec parentum aut cognatorum misratio Beatos tangeret; capitalissimi hostes sunt, omni miseratione

Quintò: Videbunt in Deo Beati divinæ providentiæ s. Divinæ obstupefendum ordinem. Ecclesiæ preces sunt verif. providentiæ ordinem. *Deus* s. cuius providentia in sui dispositione non fallitur. Atque hanc ab Orbis incunabulis ad ultimum diem deductam seriem æternæ Providentiæ Beati explicatissimè videbunt. Hinc omnia omnino quæ unquam in Orbe toto sunt gesta scient non aliter, ac si ea oculis spectassent. Idque idè potissimum, ut divina Justitia universis ac singulis pateat, quam scilicet iure puniantur illi, præmiis afficiantur isti. Beatus Paulus sciam præceptionem ingerens. *Nolite, inquit, ante tempus judicare, quoadusque veniat Dominus, qui & illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium.* Adeoque non exteriores solum actiones, sed abditissimæ cogitationes & occultissimi in agendo fines patebunt. In aperto erit & in oculis, quæ ratione divina hæc providentia singulos suaviter invitavit, potenter traxerit; quæ ad salutem subsidia subministravit, quantis beneficiis ornarit, quam benigne sustinuerit, quam amanter protulerit. Hæc damnati scient, multo magis Beati. Itaque omnium populorum ac gentium, imò totius Orbis Historias sic scient ac si eas tunc primum ante se cernerent.

Sextò: Videbunt in Deo res creatas omnes prout olim fuerunt, modò sunt, & tunc erunt. Deus totius Universi theatrum est, quod in amplitudinem infinitam extenditur, nullis claudendum terminis. In theatro isto spectabunt, quomodo Deus in omnibus rebus conditis, & omnes in ipso existant, atque ab ipso pendeant. Neque tantum res creatas omnes, sed eorum magnitudinem, proportionem, pulchritudinem, naturam, vim, vires, proprietates ac motum cernent. Hinc opus non erit, ut Beati ad terræ globum descendant, instaurationem elementorum, iurii. Tamen neque hoc iis negandum. Nam puncto temporis in terram sese præcipiti volatu poterunt demittere, & velut in rem præsentem venire, divino interim, spectu nequam amisso. Quemadmodum diaboli, licet extra Inferorum carceres sint, suos tamen Inferos ubique secum circumferunt: Ita Cælestes ubicunque locorum sint, aspectu Dei beati sunt. Quæ Bernardus dilucidè confirmans: *Videt Bern. l. 5. Verbum (Beatus) & in Verbo, inquit, facta per Verbum. Nec opus habet ex his quæ facta sunt, factoris notitiam mendicare. Neque enim ut vel ipsa noverit, ad ipsa descendit, quæ ibi illa videt, ubi longe melius sunt quam in seipso.* Tantam porrò varietatem rerum conditarum Deus esse voluit, non ut iis genium lubitu nostro propitiaremus, sed ut eas jam beati cognosceremus, earumque opificem tantò cumularius laudaremus. In hanc rerum conditarum notitiam sponte nostrâ naturali ferimur proclivitate, quam Beatitudo liberalissimè saturabit.

Abstine hinc angusta & trepida illa cogitatio, quæ sibi persuadeat fieri vix posse, ut infinitarum prope rerum exactior cognitio ob earum multitudinem, varietatem, distantiam, & proprietates abstrusissimas habeatur. Vanus est ac puerilis hic metus. Nam lumen gloriæ, ita animum oculisque firmit, ut Orbem universum cum iis planè omnibus quæ Orbis continet, facillimè simul ac suavissimo intuitu cognoscant. Quemadmodum ei qui in templo mediocriter amplo consistit, omnia templi ornamenta in oculis sunt: Ita Beati jam Orbis Domini maximas minimas suæ ditionis partes inspectabunt. Est è Theologis non nemo qui etiamrâ Dæmonibus ea talia videri arbitretur. Si dæmonibus id concessum, quantò magis Dei amicis?

Sed Moyses suo id exemplo confirmet. Hic Geneleos sacer Historicus, ita de Mundi officio, deque hominis ac ceterorum animantium creatione scripsit, tanquam si rerum omnium productioni præsentissimus adfuisset,

* Pellis
Amalibee
seu tabula,
in qua Inpt-
ter res hu-
manas de-
scribere sin-
gebatur.
Aug. l. 12. de
Croit. Dei
c. 29. milia
pag. 305.
Idem l. de
curā pro
mort. c. 13.

7. Non so-
lum quæ
sunt creata,
sed eorum
etiam mul-
ta quæ po-
tuerunt
creari.

cum tamen duobus millibus annorum & quadringentis tribus natalis dies Orbis natalem Mosis præcesserit. Unde igitur Mosis tam remota & nihilominus tam enucleata rerum cognitio? In cæli vestibulo fuit, * Diphtheras & pugillares Numinis inspexit. Quid ergo non videntur, quid rerum omnium ignorabunt, qui cælum ipsum ingressuri, qui Deum ipsum inspiciunt? Luceat haec de re Augustinus: Si propheta Elizeus, inquit, puerum suum Giezi absens corpore vidit accipientem munera, præ deformitate mundaverat, quod servus nequam, domino suo non vidente, latenter se fecisset putaverat: quanto magis in illo corpore spiritali videbunt sancti omnia? Quod idem sanctissimus Doctor alia scriptione firmans: Per divinam potentiam, ait, Martyres vivorum rebus interfuit.

Septimo: Videbunt in Deo Beati, non solum illa omnia quæ unquam creata sunt, sed eorum etiam multa quæ creari potuissent, non tamen omnia, sed plura pauciora, prout quis sublimius super astra solum occupaverit. Potuisset Deus decem alios & ampliores Mundos, potuisset centum, potuisset mille & plures condere. Hos omnes & quæ huius generis in infinitum abeunt, in Deo videre, solus est Christi Servatoris. †

† Sola Christi anima videt in Deo scientia Visionis omnes possibiles creaturas. Ita etiam Christus videt omnes omnium tam Angelorum, quam hominum cogitationes, quæ unquam fuerint, sunt, & erunt. Vide Iacobum Granadum Theologum in 1. parte D. Thoma mihi pagina 203.

§. III.

Synopsis
eorum, quæ
beati visuri
sunt in cælo
a Deo non in-
tatum, Deus
enim solus
scit sum to-
tum ex toto
videt, & co-
prehendit.

b In parti-
culari & in-
dividuo, ut
loquimur.

Psal. 15. si-
me.

Alii ajunt
fuisse A-
thipia. Ego
prius malum
ob causas.

VT autem ea omnia, quæ Beati visuri sunt in cælo, summam enuntiemus, en dicorū hoc capite synopsis. Videbunt igitur in Deo beati cælestes, 1. Naturam divinam & omnes Deus a perfectiones. 2. Omnia fidei & divinatorum librorum arcana. 3. Cæli omnesque cælestes, & gloriam singulorum. 4. Aternitatis carcerem, damnatos omnes, & singulorum tam malefacta quam supplicia. 5. Videbunt omnia divinæ Providentiæ decreta, & eorum Dei gubernantis regimen, res gestas Orbis universas, historias omnes. 6. Totam orbis machinam, cum rebus creatis omnibus & singulis; b omnes conditarum rerum proprietates & naturas. 7. Eorum etiam plurima quæ creari potuissent.

Atque hæc non particulatim aut gradatim, sed simul omnia, idque distincte, clare, firmiter, facillime ac suavissime obtutu cernent immutabili. Hinc eorum nullus ab hac, quam diximus divinitatis pictura, ab hoc viso in omnes æternitates avelli poterit. Post decies centena millia, post centies centena millia, post millies millena millia annorum, hæc viso tam recenti tantæque voluptate perfundet omnes, quantæ perfusi sunt primo omnium momento. Immutabilis est voluptas cæli, quia æterna est. Delectatione in dextera tuâ usque in finem.

Hic velim efficacissime sciamus omnem creaturarum rerum dulcedinem ad Creatorem collatam merum esse absinthium, & omnem rerum conditarum pulchritudinem ac formam ad conditorem comparatam, meram esse deformitatem, noctem merissimam.

Nec verò quidquam extra cælum tam mellæ voluptatis est, quin demum in fel degeneret, velut generosum vinum in acrum. Potentissima illa inter Arabiæ reginas Saba, cum summam Salomonis sapientiam, ornatisimum palatium, nobilissimam familiam, venustissimum ordinem recens ex itinere vidisset, in maximam admirationem rapta vix sui compos fuit. Si anno integro ea omnia spectasset, rei novitas in familiaritatem, admiratio in tædium vertisset: voluisset demum hæc regina & videre & audire alia, prioribus jam saturata. Sic tandem omnis venustas & amenitas in familiaritatem contemptum tranſit; cuncta evileſcunt tempore. Nihil exiſcit in cælo; nullum illic fastidium, nulla

nausea. Post decies millies centies millena millia annorum tam nova tantæque gratæ erit voluptas cæli, quam fuit primo temporis puncto. Delectationes in dextera Dei usque in finem, in omne ævum, in infinita seculorum secula.

Narrat Latensis Abbas, beate Gerrudi Virginem sacram à morte visam, quæ mira pandebat de cælesti gloria. Cui Gerrudis fidentius: Et unde, ait, hæc tibi omnia, quæ inter simplicissimas habebaris? Huic iterum Virgo: Deum, inquit semel conspexisse, est omnia didicisse. Pauca, sed satis dixit. Et verissimum est, quod dixit: Et beati Gregorii sensu, Non credendum est Sanctos qui intus Claritatem Dei vident, aliquid foris esse quod ignorent. Quod confirmans Augustinus: Beatus, inquit, non est, nisi qui & habet omnia quæ vult, & nihil male vult.

Hic non unam solum monstro virtutem ut hæcenus, sed omnes: Humilitatem, Patientiam, Puritatem, Charitatem atque Conformitatem cum Dei voluntate. Simul illud cum Orbis Ecclesiastica proclamo: Non sunt condignæ passionibus huius temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. Quidquid præclari faciamus, quidquid asperi perferamus, etsi quotidie centies precationem iteremus, quotidie pane solo & aqua victemus, etsi quotidie corpus acerbissimis flagris castigemus, etsi facultates nostras omnes in stipem erogemus, nos ipsos insuper obsequiis arduissimis mancipemus; etiamnum clamor: Non sunt condignæ passionibus huius temporis ad futuram gloriam. Bono animo: patienter & constanter. Paucis sæpe passibus ad cælum iter.

CAPUT XVII.

Decimum quintum cæli gaudium, ÆTERNITAS Gaudiorum.

Angelus Nazarethanæ Virginis salutem è cælo deferens, exposuit quantum illa Regem suis ellet receptura visceribus, & vestitura in hominem. Paries filium, inquit, hic erit magnus, & filius Altissimi vocabitur. & dabit illi Dominus Deus sedem David Patris ejus. Atque ut constaret de regni amplitudine ac diuturnitate subiunxit: Et regnabit in domo Jacob in æternum, & regni ejus non erit finis. Quale regnum hoc, quod nullis temporum aut locorum finibus circumscribitur? Plurima in Orbe regna numeramus, nullum infinitum, æternum nullum.

Adonibezec rex Chanaanæ, cum ab Hebræo milite jam captus, & præcis pedum ac manuum digitis, prout meruerat, mutilatus esset, in has voces confitens reus erupit: Septuaginta reges amputatis manuum ac pedum summatibus, colligebant sub mensâ meâ ciborum reliquias: Sicut feci, ita reddidit mihi Deus. Proh superi, quot reges, quot regna? Sed horum nullum immortale, nullum sine fine. Suus tandem & reges & regna fatalis finis sepelit.

Darius Rex Persarum opulentissimus, copiosissimos in Alexandrum Macedonem exercitus ducebat; in his decem millia suorum numerabat, quos Persæ immortales vocare soliti. Ubi jam immortales illi, ubi eorum Rex Darius, ubi Darii regnum? Aliis cineribus sepultum, suo jam pridem sine contabuit. Suus est regnis omnibus finis.

Solius Christi regnum ignorat finem. Angelus prædixit: Et regni ejus non erit finis. De hoc æternitatis beatissimæ regno jam plura.

§. I.

Regnum omne fluctuans & instabile.
Vt alta ventos semper excipiunt iuga;
Imperia sic excelsa Fortune obiacent.

Itaque occultis sæpe causis labuntur: & quæ domesti-